

ISSN: 2149-0821

Sosyal Bilimler Dergisi / The Journal of Social Science

Yıl: 5, Sayı: 30, Kasım 2018, s. 470-482

Emine KARADENİZ

Sakarya Üniversitesi Türkçe Öğretmeni, Yüksek Lisans Öğrencisi,
emine.karadeniz@windowslive.com

Dr. Öğr. Üyesi. Mehmet ÖZDEMİR

Sakarya Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, Türkçe Eğitimi
Bilim Dalı, mehmetoz@sakarya.edu.tr

SURİYELİ ÖĞRENCİLERİN KONUŞMA BECERİLERİNİ ETKİLEYEN UNSURLAR

Özet

Dünya dili olan Türkçe, ilişkide bulunduğu toplumların ilgisini çekmiş, öğrenilmeye çalışılmıştır. Çeşitli sebeplerle Türkçeyi öğrenen kişilerin yanı sıra, küresel dünyanın şartları Türkçeye olan ihtiyacı arttırmaktadır. Özellikle Suriye'den kitle halinde gelen göçmenlerin, gittikleri yerlerde birtakım ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri gerekmektedir. Bu ihtiyaçların başında dil öğrenimi gelmektedir. Göç hareketleri nedeniyle Türkiye'de geçici koruma altında bulunan okul çağındaki Suriyeli öğrencilere Milli Eğitim Bakanlığı ve Avrupa Birliği'nin başlattığı proje kapsamında Türkçe öğretilmektedir. Bu proje ile Türkçe öğrenen öğrencilerin ilk ihtiyaçları yaşadıkları topluma uyum sağlamak ve hedef dilde iletişim kurmaktır. Toplumun içinde, doğal ortamda dili öğrenmeye çalışan göçmenlerin dil ihtiyaçlarını daha hızlı karşılayabilmek amacıyla Suriyeli çocuklara dil öğretiminde, Türkçe öğreticileri görevlendirilmiştir. Bu çerçevede alana katkı sağlayabilmek amacıyla Suriyeli çocukların dil öğretimini etkileyen unsurlar ele alınmaya çalışılmıştır. Bu araştırmanın amacı, Türkçe öğrenen öğrencilerin konuşma becerilerini etkileyen unsurların genel bir çerçevesini belirleyebilmektir. Çalışmanın evreni İstanbul/ Tuzla ilindeki Suriyeli öğrenciler, örneklemi ise Ulubatlı Hasan İlkokulu'nda Türkçe öğrenen Suriyeli öğrenciler oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yabancılara Türkçe Öğretimi, Suriyeli öğrenciler, Milli Eğitim Bakanlığı, Avrupa Birliği, konuşma becerisi

THE FACTORS THAT AFFECT SYRIAN PUPILS' SPEECH ABILITIES

Abstract

As a world language, Turkish gain traction among the societies that are in connection and tried to learn by them. Besides the Turkish learners by some special reasons, global world conditions raise the demand of Turkish Language Learning. Particularly, immigrants that came from Syria as a mass should fulfil their needs. Language acquisition is one of the most important parts of these necessities. In connection with the Movement of migration, the Turkish Language is taught to children that under protection within the scope of the project which is started by the Ministry of National Education and the European Union. With this Project, orientating Turkish learners to society and communicating with the target language are aimed. Turkish Teachers are appointed to cover their language learning in a faster way for the immigrants who try to learn a language in a natural environment. In this frame, contributing to this field, it is discussed, factors that affect Syrian pupils' speech abilities. The purpose of this research is to determine a common framework of factors that affect Syrian pupils' speech abilities. The population of this research is formed by the Syrian pupils who live in Istanbul/Tuzla and samples are Syrian pupils that learn Turkish in Ulubatlı Hasan Elementary school.

Keywords: Teaching Turkish as foreign Language, Syrian Pupils, Ministry of National Education, European Union, Verbal Skills

1. GİRİŞ

Dil öğrenme ihtiyacı, kişilerde farklı sebeplerden doğabilir. Türkçeye ilgi her geçen gün artmaktadır ve yabancılara Türkçe öğretimi alanında her geçen gün gelişmeler meydana gelmektedir. Günün şartları, araştırmacıları bu alana yöneltmiştir. Türkçe öğrenimine talep genellikle yetişkinler tarafından olmaktadır. Küresel dünyada değişim ve yaşananlar, göçler vb. nedenlerle çocukların da Türkçeyi öğrenmeleri bir ihtiyaç haline gelmeye başlamıştır.

Yabancılara Türkçe öğretimi için Gürsoy, geçmişini denildiğinde eski ancak etkisi düşünüldüğünde yeni bir alandır. Dünyada en çok konuşulan diğer dillerle kıyaslandığında Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi çok yenidir, demektedir. Tarihte Türkçenin yabancılara öğretilmesi amacıyla yazılan ilk eser Divân-ı Lügâti't Türk'tür. Karahanlı Türkçesi dönemine ait olan Divân-ı Lügâti't Türk, Kaşgarlı Mahmut tarafından, Araplara Türkçeyi öğretmek amacıyla yazılmış değerli bir sözlük çalışmasıdır. (Bozgöz, 2009 akt. Demirel, 2011: 138). Göçer ve Moğul ise Türkiye'de 1950 yılından sonra üniversiteler bünyesinde Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ciddi biçimde ele alınmaya başlanmıştır, diyerek belirli bir tarihten bahsetmiştir. Bu tarih diğer eserlerde daha belirgin ele alınmıştır. Yabancılara Türkçenin öğretilmesinin bir kurum seviyesinde hayata geçirilmesi ise, ancak 1984 yılında TÖMER'in kurulmasıyla gerçekleşmiştir. (Demirel, 2009: 138) Bu tarihten günümüze kadar Büyük Öğrenci Projesi, üniversitelerin bünyesinde TÖMER'lerin kurulması ve yaygınlaşması, TİKA'nın çalışmaları, Yunus Emre Enstitüsü'nün kurulması ve dünyanın farklı noktalarında merkezler açılması gibi çalışmalar yabancılara Türkçe öğretiminin önemsendiğini ve yaygınlaştırılmak istendiğini göstermektedir. Son yıllarda Suriyeli öğrencilere Türkçe öğretimi bir ihtiyaç haline gelmiştir ve Türkçe çocuklara öğretilmeye başlanmıştır.

Kavcar'a göre, konuşma, kişinin duygu ve düşüncelerini sözlü bildirmesidir. Konuşması yeterli düzeyde olan öğrenciler genellikle her derste başarılı olur. Büyük ölçekte incelendiğinde, konuşma, diğer üç dil becerisi (dinleme, okuma ve yazma) gibi bir beceridir. Küçük ölçekte ise konuşma, dış dünyadan gelen dilsel bir uyarıya, ya da zihin içi fikirler etkileşimi sonucu oluşan bir düşünceye tepki olarak, farklı sözcük türlerinden seçimler yapılması, gerekli eklerin eklenmesi, bu sözcüklerin ilgili dilin söz dizim kurallarına göre dizilmesi, kelime anlam alanlarının bağlama uyacak şekilde tonlanarak sabitlenmesi ve uygun yüz ifadeleri eklenerek oluşan ses biriminin dış dünyaya gönderilmesidir. Konuşma becerisinin kazanılması için dilin kurallarını yani dil bilgisini ve telaffuzu iyi bilmek gerekir. Buna karşın iletişim kurmada sözel olmayan davranışlar da önemlidir. Konuşma becerisini kazanan kişilerin sadece dilin kurallarını ve sözcüklerin doğru telaffuzunu öğretmek yeterli olmamakta; sözel olmayan kimi davranışları da bilmeleri gerekmektedir. İnsanların birbiriyle iletişimini sağlayan en önemli beceri alanı konuşmadır. İnsanlar, hayatlarının önemli bir kısmını konuşarak geçirmektedir. Yaşadığımız zaman dilimi iletişim çağı olarak nitelendirilmekte ve teknoloji ürünleri bu iletişimi daha da yoğunlaştırmakta ve geliştirmektedir. (Yıldız vd., 2006:153). Konuşma genel olarak duygu ve düşüncelerin sözlü olarak aktarılmasına denilmektedir. İnsanların çevresiyle iletişim kurmasının en etkili yoludur. Bu yolla görüş, düşünce, duygu ve sorunlar başkalarına aktararak paylaşılmaktadır. Bu süreçte dil, düşünce, duygu, ses, beyin ve konuşma organları yer almakta ve bir dizi karmaşık işlem yapılmaktadır. Bunlardan birinin eksikliği ya da yetersizliği çeşitli konuşma kusurlarına neden olmaktadır. (Güneş, 2014: 105-106). Konuşma, kişinin duygu ve düşüncelerini sözlü olarak bildirmesidir... Konuşma, zamanla çocuğun Türkçede kazanacağı dinleme, okuma, sözcük dağarcığını zenginleştirme, yazma gibi becerilerine de bağlı olarak gelişir. (Kavcar, Oğuzkan ve Hasırcı, 2016: 81-82). Konuşma, insanın toplumsal hayatında başarı ya da başarısızlığını belirleyen temel aktörlerden biridir. Konuşma günümüzde demokratik hayatı oluşturmada önemli bir faktör olduğu gibi demokratik bir toplumda vazgeçilemeyecek en temel bireysel hak ve görevdir. (Temizyürek vd., 2007 akt. Kılınç vd., 2013: 5). Bireyin diğer insanlarla dil yoluyla kurduğu iletişimin bir boyutunu oluşturan konuşma, sözel olarak duygu ve düşünce alışverişidir. Bu bakımdan konuşmayı bireyler arasında yaşantıların sözlü olarak paylaşılması süreci olarak tanımlamak da mümkündür. Bir anlaşma ve yakınlaşma aracı olan konuşma; göze ve kulağa hitap eden daha nice anlaşma araçları bulunduğu halde düşüncelerin ve duyguların ifadesinde insanlığın varlığından beri öneminden hiçbir şey kaybetmemiştir. (Kılınç vd., 2013: 4)

Köksal ve Pestil, konuşma becerisinin özelliklerini şu şekilde sıralamaktadırlar: ses tonu ve tonlama, vurgu ve ritim, telaffuz ve ahenk, üslup, akıcılık, anlaşılabilirlik, söz dizini, doğruluk, kelime zenginliği, konu ve cümle vurgusu, bütünlük ve uygunluk. Telaffuz (Sesletim) becerisi ve geliştirilmesi: Telaffuz öğretiminde izlenecek aşamalar dinleme, ayırt etme, tanıma, sesi telaffuz etme, düzeltme. Levelt, doğal konuşma sırasında dört sürecin işlediğini belirtmektedir. Bunlar; kavramsallaştırma, formulasyon, ekleme ve denetlemedir. Bütün bunlar, konuşma sırasında ortaya çıkan anlık ve hızlı oluşumlardır. Konuşucular, dilin yapısal bilgisi dışında, kullandıkları dilin sosyokültürel ve söylem özelliklerine ilişkin bir otomatikliğe de sahiptirler. Bu nedenle yabancı/ ikinci dilde 'konuşabilme' dilin yapısal özelliklerinin yanında hedef dilin farklı sosyal bağlamının ve kültürel anlamların da farkında olmayı gerektirir. Bu açıdan bakılınca yabancı/ ikinci dil öğrencisi için, hedef dilde doğal konuşmanın katılımcısı olabilmek ve bunu hem akıcı hem de uygun/ düzgün yapabilmek, hedef dilin konuşucusu durumuna gelmek açısından da, hedef dil yeterliliğinin sağlanmasında da aşılması

gereken oldukça önemli bir eşiktir. (Yıldırım ve Tüfekçioğlu, 2016: 132-133). Konuşmanın daha doğrusu iletişimin beş ögesi vardır: Kaynak, mesaj, kanal, alıcı, dönüt. Bunlar kısaca şöyle açıklanabilir: Kaynak, konuşmayı başlatan; mesaj, söylenenler (işaret, ses, kelime, cümle); kanal, araç ve yöntemler (dil, beden); alıcı, dinleyici(ler); dönüt, dinleyenin mesajıdır. Bu öğelere göz teması, bedenin duruşu, yüz ifadeleri, ses tonu, zamanlama ve içerik eklenebilir. Böylece iletişim gerçekleşmiş olur. (Yıldız vd., 2006: 154)

Öğrencilerin konuşmalarını gerektirecek yöntemlerin tasarlanması ve sınıf içinde uygulanması, dinleme, okuma ve yazma derslerinin tasarlanıp uygulanmasına kıyasla daha zor bir süreçtir. Bu nedenle, becerinin kazandırılmasında öğretmene daha fazla görev düşer. Yabancılara Türkçe öğretiminde de ana dili öğretiminde de konuşma becerisi çok önemlidir. Bir dili öğrenme isteğimizin temelinde kendimizi o dilde ifade etmek vardır. Hedef dilde kendini gerçekleştirebilme özgüveni, gerçekleştirememeye kaygı ve olumsuz tutumu beraberinde getirir. Öğretmenin de yapması gereken öğrencinin hedef dilin dünyasına girmesine ve uyum sağlamasına öncülük etmektir.

Suriyelilerin Türkiye’de yaşadıkları süre içerisinde en büyük ihtiyaçları hedef dilde yani Türkçe de kendilerini ifade etmedir. Diğer insanlarla iletişim kurabilme, ihtiyaçlarını dile getirebilme ve gündelik yaşamlarını sürdürebilmeleri için dil doğal bir ihtiyaçtır. Eğitim çağında olan Suriyeli öğrencilerin bu ihtiyaçlarını fark eden Milli Eğitim Bakanlığı öğrencilerin Türkçeyi öğrenebilmeleri için öğretmen istihdam etmiştir. Geçici Eğitim Merkezleri ve diğer İlkokul, ortaokul ve liselerde göreve başlayan öğretmenlerin ilk hedefi temel düzeyde Türkçe öğretmektir.

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmanın bulguları gözlem ve betimleme çalışmaları ile elde edilmiştir. Betimsel türde ilişkisel model kullanılmıştır.

2.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Tuzla’da öğrenim gören Suriyeli öğrenciler, örneklemi İstanbul/ Tuzla semtindeki Ulubatlı Hasan İlkokulu’nda Türkçe öğrenen 40 Suriyeli öğrenci oluşturmaktadır.

3. Araştırmanın Bulguları

Öğrencilerin ulaşması gereken konuşma yeterlilikleri İlk Okuma Yazma Hazırlık Eğitimi Planında belirlenmiştir. Genel olarak çocukların; “ Normal konuşma hızına göre yavaş ve yineleyerek konuşulur veya söylemek istediklerinde ona yardımda bulunulursa öğrenci kendini basit bir biçimde ifade edebilir. Gerekli durumlarda ve çok iyi bildiği konularda basit sorular sorabilir ve soruları yanıtlayabilir. Tanıdığı kişileri ve oturduğu yeri betimlemek için basit ve kalıplaşmış ifade ve cümleleri kullanabilir. Karşılıklı kısa bir konuşmaya katılabilir.” konuşma yeterliliklerini kazanmasını hedeflemektedir. Konuşma becerisinin istenen düzeye gelmesi, aşağıda maddeler hâlinde verilen alt düzey konuşma yeterliklerin kazanılması yoluyla gerçekleşecektir.

a. Yaş düzeyine uygun temel söz varlığını konuşmalarında kullanabilir.

Gündelik hayatta en sık kullanılan okul, aile, yakın çevre ve temel yaşam alanlarıyla ilgili söz varlığı unsurlarını konuşmada kullanabilir. Sık kullanılan eş, zıt, yakın anlamlı kelimeleri anlam özelliklerine uygun olarak kullanabilir.

b. Basit cümlelerle tanıtımlar yapabilir.

Basit niteleme ve betimleme kalıplarını kullanarak (eski araba, yedi yaş, kırmızı ev vb.) yaşadığı yeri, sevdiği bir oyunu ya da arkadaşını kısaca tanıtabilir.

c. Bilgi edinmek için sorular sorabilir.

Anlamadığında, öğretmenine ve arkadaşlarına konuyla ilgili kısa sorular sorabilir. Arkadaşlarına adı, yaşı, köyü, adresi vb. konulara ilişkin sorular sorabilir. Öğretmenin yaptığı ilgi ve merak uyandırıcı çalışmalarda merak ettiklerini sorabilir.

d. Kendisine yöneltilen sorulara cevap verebilir.

Kendisine sorulan basit sorulara, kısa cümlelerle cevap verebilir. Temel kimlik bilgilerine ilişkin soruları anlayıp cevaplandırabilir.

e. Günlük hayata ilişkin kalıp ifadeleri kullanabilir.

Temel yaşam alanlarında selamlaşma, tanışma, özür dileme, hal hatır sorma vb. durumlara ilişkin kısa ifadelerle konuşabilir.

f. Kendisinin ve başkalarının duygularını ifade edebilir.

Kendilerine ve çevrelerine ilişkin, içinde buldukları duygu durumlarını (sevme, beğenme, reddetme, onaylama, sevinme vb.) kısa cümlelerle anlatabilir.

g. Konuşmalarında vurgu ve tonlama yapabilir.

Sesin tonunu, şiddetini, konuşma hızını ortama ve duruma göre ayarlayabilir, vurgu ve tonlamayla anlam aktarabilir.

Konuşma yeterlilikleri hedeflerine ulaşma sürecinde öğrencileri etkileyen unsurlar vardır. Örneklememiz çerçevesinde bu unsurları belirlemek temel amacımızdır.

3.1. Suriyeli Öğrencilerin Konuşma Becerilerini Etkileyen Unsurlar

3.1.1. Yaş

Öğrencilerin yaş düzeyleri öğrenme hızını etkiler. Araştırmanın örneklemindeki öğrencilerin yaş düzeyi 7- 12 arasındadır. Çoğu dil edinim döneminde olan öğrencilerin yaşlarının küçük olması öğretmen için hem avantaj hem de dezavantajdır. Hedef dilin konuşulduğu ülkede yaşamaları sürekli hedef dille irtibat halinde olmalarına olanak sağlar. Bu nedenle farkında olmasalar da dinleme ve gözlem girdileriyle dili edinirler. Girdi olmadan çıktı gerçekleşmez. Konuşma becerisinin, öğrencinin dil becerilerindeki çıktıyı ifade ettiğini söyleyebiliriz. Doğal girdilere maruz kalan öğrencilerin başarıları pozitif yönde etkilenir. Ancak yaş düzeyinin küçük olması öğrencilerdeki öğrenme isteğini negatif yönde etkilemez.

Çocuklar bilinçli bir şekilde dil öğrenmedikleri için ilgilerini çekmek, Türkçeyi öğrenmenin bir ihtiyaç olduğunu onlara benimsetmek oldukça zordur. Yabancılara Türkçe

Öğretimi daha çok TÖMER’lerde gerçekleştiği için bu zamana kadar hedef kitle yetişkin bireylerden oluşmaktaydı. Bu durumun mülteci öğrencilerle birlikte değişmesinden dolayı çocuklara Türkçe öğretmek için işe girişen öğretmenler kaynak kitaplarla öğrencilerinin yaş düzeylerini bir noktada birleştirerek öğrencilere gerekli eğitimi vermelidir. İlk derste sınıf düzeyleri aynı olmasına rağmen yaş aralıklarının değişkenliğini öğretmen göz önünde bulundurmalı ve düzeylere ayırmalıdır. Birinci sınıfta yedi yaşında ve on iki yaşında olan öğrencilerin olduğunu düşünürsek aynı yöntemle, aynı kaynakla, aynı sınıfta eğitim görmeleri istenen başarıya ulaşmamızı engeller. Yaş, konuşma becerisini etkileyen unsurların başında gelir.

3.1.2. Kültür

Türk kültürü ile Arap kültürü aynı medeniyet dairesinde gelişmiş iki kültürdür. Türkçeye, din yoluyla Arapça, edebiyat yoluyla Farsça kelimeler girmiştir. Derste aynı kelimeleri kullandığımızı fark edeceğiz. Değişimler elbette mevcuttur ve olağandır. Suriyeli öğrencilere Türkçe öğretirken bu ortak kültür öğelerinden yararlanmamız süreci kolaylaştıracaktır. Dini bayramlar, dünya görüşü, İslam medeniyeti ortak kültür öğelerinden bazılarıdır. Bununla ilgili oluşturulacak konuşma etkinlikleri öğrencilerin konuya ilgilerini arttırmaktadır. Sadece çocuklar için değil, ana dilde de bir konuya hâkimiyet konuşmaya karşı cesaret verici bir özelliktir. Öğrencilerin yaşı küçükte olsa karma sınıflarda erkek ve kız öğrencilerin birbirlerine karşı tutumlarını göz önüne almalıyız. Bunun konuşma becerisine etkisi ise, özellikle kız çocuklarında yanlarında karşı cinsten bir bireyle oturduklarında bu durum onların çekingen olmasına neden olmaktadır. Beden diliyle bu durumdan rahatsız olduklarını öğretmenlerine iletmeye çalışırlar. Bu ilk konuşma teşebbüslerini olumsuz bir cevapla karşılamak onların içlerine kapanmalarına sebep olabilir. Bu nedenle oturma düzeni mutlaka hedef kitlenin kültürü ile çelişmemelidir.

Konuşma becerisinin sınıftaki cinsiyet dağılımına göre durumu da kültür ögesi ile açıklanabilir. Erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha başarılı olduğu gözlenmiştir. Hatta kardeş olan kız ve erkek öğrencilerin konuşma becerileri de erkek öğrencilerde daha fazla geliştiği görülmüştür. Bunun sebebi erkek öğrencilere sorulduğunda ise şöyle bir cevap alınmıştır. “Kardeşimin dışarı çıkmasına annem izin vermiyor”. Erkek öğrencilerin Türk akranlarıyla oyun oynamaları, doğal ortamda Türkçe ile daha fazla temasta bulunmaları konuşma becerilerinin gelişmesine yarar sağlamıştır. Bunun aksine kız öğrencilerin doğal ortam da bulunmamaları, ev içerisinde aile ile Arapça konuşmaları, hedef dilde kendilerini ifade etmelerinin önüne geçmektedir. Ayrıca erkek öğrencilerin oturma düzeninde, ön sıralarda oturma istekleri ile karşılaşmıştır. Kız öğrencilerin arkada oturmalarını, kendilerinin ise ön sıralarda oturma isteğini kültür ile açıklayabiliriz. Ancak öğretmen bu durumda, öğrencilerin isteklerini sert bir dille reddetmeden bu isteğinin gerçekleşmeyeceğini anlatmalıdır. Bu durum karşısında uyumu sağlamak için boy uzunluğu durumuna göre oturma düzeni oluşturulabilir.

3.1.3. Sınıf Ortamı

Her okulda istenilen fiziksel ortamı oluşturamayabiliriz. Okulların fiziksel yapısı engelleyici unsurlar arasında olabilir. Öğretmenler, fiziksel yapıyı olabilecek en uygun hale getirmeye çalışmalıdır. Yabancılarla Türkçe öğretiminde yapılabilecek en uygun oturma düzeni, U düzenidir. Kalabalık sınıf mevcudu ve sınıfın büyüklüğü bu düzene imkân vermeyebilir. Bu nedenle sıralı düzene başvurulduğunda öğrencilerin kültürel değişkenleri göz önüne alınarak

sınıf düzeni oluşturulmalıdır. Başarılı öğrenciler ile derse karşı ilgisi düşük öğrencilerin yan yana oturmaları akran dayanışması açısından önemlidir. Sınıf kuralları ise dersin başında öğrencilere anlatılmaya çalışılmalıdır. Hedef kitledeki öğrencilerin okuma-yazma bilmemeleri nedeniyle bu kurallar sözel olarak dile getirilmelidir. Öğretmen bu kuralları basit cümleler kurarak ses kaydına alabilir ve öğrencilere dinletebilir. Gereken beden hareketleri ile destekleyerek anlaşılmasını sağlayabilir. Kuralsız bir sınıf ortamı, okula uyumu geciktirir. Konuşma becerisinin hedef dilde istenen düzeye gelebilmesi için ana dilin sınıf ortamında kullanımına belirli oranda izin verilmeli ve Türkçe dil kullanmaları için öğrenciler teşvik edilmelidir. Hedef dili kullanmaları temel seviyede zor olabilir ancak kendilerini anlatmak için çabalamaları konuşma becerilerinin gelişmesinde muhakkak katkı sağlayacaktır.

3.1.4. Psikoloji

Kaygı; üzüntü, sıkıntı, korku, başarısızlık duygusu, acizlik, yargılanma gibi heyecanların birini veya birçoğunu içerebilen, sonunun ne olduğunu bilmeksizin duyulan belli belirsiz bir korkudur. Deniz Melanlıoğlu'na göre konuşma kaygısı ise; üzüntü, kızgınlık, korku (kendini küçümseme) şeklinde duygusal ya da kalbin hızlı atması ve terleme (yüzün kızarması) biçiminde fiziksel olarak, kendini gösterebilir.

Eğitim sürecinde konuşma becerisinin geliştirilmesiyle ilgili aksaklıklar ve konuşmada akıcılığın olmaması konuşmaya karşı olumsuz tutumlara neden olmaktadır. Konuşma kaygısı, bireyi konuşma becerisinin her aşamasında etkiler ve kaygı düzeyi arttıkça birey konuşmaktan hoşlanmaz. Bu durum bir kez gerçekleştiğinde bireyin konuşma kaygısını belirlemek ve konuşma becerisini geliştirmek için geç kalınmış olabilir. Özellikle ana dili dışında ikinci bir dili öğrenen bireylerin konuşma kaygısı yaşamaması, bu beceri alanında gelişme göstermeyi önemli ölçüde etkiler.

Yabancı dilde konuşma kaygısının nedenleri dört bölüme ayrılabilir:

- Kişisel nedenler (Konuşma becerisine yönelik algısı, sınıftaki öğrencilerden konuşma becerisinde daha kötü olduğu düşüncesi, değerlendirmelerin negatif olacağı endişesi vb.),
- Kişisel beklentilerin yüksek olması (Konuşmasının mükemmel olmasını istemesi vb.),
- Öğrenmeye yönelik inanışlar (Konuşurken yanlış yapma, kelime bilgisi vb.),
- Öğretmenin sınıf yönetimi (Öğrencilerin hatalarına yaklaşımı vb.). (Aydın, 1999: 66-76 akt. Melanlıoğlu ve Demir, 2013: 393)

Horwitz, Horwitz ve Cope (1986), yabancı dil kaygısını diğer kaygı çeşitlerinden ayırmakta ve yabancı dil kaygısını iletişim kaygısı, sınav kaygısı ve olumsuz değerlendirilme kaygısı olarak sınıflamaktadır.

Suriyeli öğrencilerin psikolojik durumları konuşma becerilerine de yansır. Savaşın ortasından gelmiş, yakınlarını kaybetmiş çocukların çok sağlıklı psikolojik özelliklerinin olmasını beklemek hata olacaktır. Psikolojik durumları ve yaşama koşulları dikkate alınarak etkinlikler ve yönergeler oluşturulmalıdır. Örneğin, evinizi anlatır mısınız? Gibi bir konuşma etkinliğinde öğrenciye örnek metin dinletilmelidir. Ancak kaynak kitaplarda, evin bölümlerini öğretmek için oluşturulan özel metinlerde, anlatılan ev çok lüks ise öğrencilerde eziklik duygusu meydana gelecektir. Bazı kaynaklarda karşılaşılan bu durumları sınıfa taşımamak için dersten önce metinler mutlaka kontrol edilmelidir. Ayrıca öğrencilere ülkelerindeki durumu hatırlatacak konulara değinilmemelidir. Türkçeyi öğrenirken ki kaygıları azaltmak da konuşma becerilerinin gelişimi için önemli bir adım olacaktır.

3.1.5. Kullanılan Kaynak Kitap

Yabancılara Türkçe öğretimi genellikle TÖMER’lerde gerçekleştirilmektedir. Yunus Emre Enstitüsü de bu alana katkı sağlayan kurumların başında gelmektedir. Suriyeli öğrencilerin yaşları küçük olduğundan dolayı uygulamadaki kaynak kitaplar düzeylerine ağır gelmektedir ve anlamlı öğrenmelerin gerçekleşmemesine neden olmaktadır. Bu durumu öğretmenler göz önünde bulundurmalı ve uygun kaynakları hedef kitlenin seviyesine göre kullanmalı, birden fazla kaynaktan yararlanmalıdır.

Milli Eğitim Bakanlığı’nın isteği doğrultusunda Yunus Emre Enstitüsü kaynak kitaplar hazırlamıştır. Türkçe Öğreniyorum setleri ile gerçekleştirilen derslerde bazı konular öğrencilerin seviyesine ve ilgilerine hitap etmemektedir. Dil bilgisi yapılarından çoğul eki ve büyük ünlü uyumu kuralının verilmesi gereklidir ancak ses olayları, yapım ve çekim ekleri birinci sınıf öğrencisi için ağır gelmektedir. Öyle ki, bu konular ana dili Türkçe öğretiminde de 1.sınıfta ele alınacak konular değildir. Bu kitaplar genel olarak Suriyeli öğrencilerin eğitimi için hazırlandığı için uygun kısımları uygulamak, eksik kalan yönleri başka kaynaklarla tamamlamak öğretmenin görevidir. Şu an çeşitli TÖMER’lerde kullanılan İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı ve Çalışma Kitabı (A1-A2), Ankara TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı ve Çalışma Kitabı (A1-A2), Hitit Yabancılar Türkçe Öğretimi Ders Kitabı ve Çalışma Kitabı (A1-A2), Yunus Emre Enstitüsü, Yedi İklim Yabancılar Türkçe Öğretimi Ders Kitabı ve Çalışma Kitabı (A1-A2), Türkçe Öğreniyorum Yabancılar Türkçe Öğretimi Ders Kitabı ve Çalışma Kitabı (1-2) incelenen kitaplar arasındadır. Bu kitaplardan konular ilerledikçe yararlanmak temel becerilerin gelişimi için öğretmene yardımcı olacak kaynak kitaplardır. Konuşma becerisinin gelişimi için girdinin çok önemli olduğunu belirtmiştik. Dinleme becerisinin gelişimi, konuşma becerisinin gelişimine yardımcı yadsınamaz. Bu nedenle kitaplardaki dinleme metinleri sınıf ortamında kullanılmalıdır. Öğretmenin sesinden başka farklı bir ses ve görsel videolar dikkat çekici olacaktır. Bu doğrultuda Z kitaplar, Yunus Emre Enstitüsünün Şarkılarla Türkçe Öğreniyorum kitabı, Etkinliklerle Konuşma ve Yazma Kitabı, Yedi İklim Video Etkinlik Kitabı’ndan yararlanılabilir.

Yunus Emre Enstitüsü’nün alandaki bu açığı fark ederek yayımladığı Çocuklar İçin Türkçe kitabı konuşma becerisi için önemli bir kaynaktır. ‘ Tekrar Et’ etkinlikleri öğrencilerin telaffuzlarını geliştirici etkinliktir. Ayrıca şarkılarla alfabe, sayılar, renkler, evin bölümleri, vücudumuz konularının öğretilmesi yaşları itibari ile ilgi çekici bir öğretim ortamı oluşturmaya yardımcı olacaktır. Bahsi geçen diğer kitaplarda dil bilgisi konularının ağırlığı öğrenme ortamını can sıkıcı hale getirebilir. Dil bilgisi, dil öğretimi için muhakkak önemli ve gereklidir. Ancak A0 ve A1 seviyesi bitirildikten sonra basit konularla ders aralarında ve diğer becerilerle beraber verilmelidir. ‘Kendinizi Tanıtır mısınız?’, ‘ Bir haftanızı anlatır mısınız?’ vb. sorular öğrencilere yönelterek konuşmaları sağlanmalı, dil bilgisi yanlışlarına odaklanılmamalı, öğrencilerin konuşmaları ‘yanlış’ ifadeleri ile kesintiye uğratılmamalıdır.

Yanışlara yaklaşım farklı şekillerde olmaktadır. Bunlar;

- Anlayış Göstermek
- Görmezden Gelmek
- Uyarmak
- Dersi atlamak/ Ötelemek
- Öğrenciyle Konuşmak

➤ Ceza vermek

Öğretmen, yanlışları düzeltirken empati kurmalı, öğrencisinin cesaretini kırıcı cümlelerden kaçınmalıdır. Özellikle konuşma becerisi cesaret ve özgüvenin gelişmesine bağlı olarak gelişen bir beceri olduğu düşünülürse öğretmen tutumu daha fazla önem teşkil edecektir.

Sözcük öğretimi bağlamında, Bahçeşehir Üniversitesi Yayınları tarafından yayımlanan ve Seda Bütün tarafından yazılan Yeni Dünyam Türkçe 1 kaynağından yararlanılabilir. Sözcüklerin görsellerinin olduğu ‘Boya ve Söyle’ etkinlikleri çocuklar için eğlenceli olacaktır ve sözcüklerin öğretimi ve telaffuzun gelişimi ile konuşma becerisi olumlu yönde etkilenecektir. Ayrıca Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanan Resimlerle Kelime Öğreniyorum adlı kaynak sözcük öğretimi için önem teşkil eder. Milli Eğitim Bakanlığı’nın isteği ile oluşturulan ‘İlk Okuma Yazma Hazırlık Eğitimi Planı ve Kılavuz Kitabı’nın amacı, ilkokul birinci sınıfa başlayan ve farklı düzeylerde de olsa dinleme ve konuşma becerilerinde akranlarına göre daha fazla desteğe ihtiyacı olan çocuklara, ilk okuma yazma öğretimi doğrultusunda temel düzey dil yeterliliklerini kazandırmaktır. Amaca bağlı olarak çocukların; temel söz varlığına sahip olmalarını, dinlediklerini doğru olarak anlamalarını, dili doğru ve güzel konuşmalarını, ses ve şekil bilgisi farkındalığı edinmelerini sağlamaktır. Bu doğrultuda araştırmanın örneklemini oluşturan çocuklar için önemli bir kaynaktır. Konuşma becerisi program için önemli bir beceridir ve çocukların konuşma becerilerini geliştirici örnekler yer almaktadır. Suriyeli öğrencilerin konuşma becerilerini etkileyen unsurların başında kullanılan kaynak kitabın uygunluğu gelmektedir.

3.1.6. Yöntem ve Teknik

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan yöntemler dersin kalıcılığını arttıracaktır. Öğretmen dersini işlerken, bir strateji, birkaç yöntem ve birden fazla teknik uygular. Öğretmen tarafından geliştirilen öğretim stratejileri doğal dil edinim süreçleri ile uyumlu olmalıdır. Bu bağlamda, öğretmenin temel referansları dil evrensellikleri, sınıf içi temel iletişim kalıpları ve hayata tutunmak için temel kelime hazinesidir. Bu yöntem ve teknik bilgisi öğrencilerin öğrenme hızlarını etkileyen önemli unsurlardır. Kullanılan yöntem, öğrenci merkezli ise konuşma becerisi gelişecektir. Çünkü öğretmenin anlatması ile anlama gerçekleşse dahi çıktıya yani konuşma etkinliğine dönüşmeyebilir. İlk Okuma Yazma Hazırlık Eğitimi Planı ve Kılavuz Kitabı’nda kullanılacak yöntemler sıralanmıştır. Bunlar, Drama, Soru-Cevap, Yankılayıcı Konuşma, Söz Korosu, Yeniden Düzenleme ve Model Olma, Genişletme ve Cümle Tamamlama, Açık Uçlu Sorular, Model Olma ve İpucu, Pekiştirme ve Övgü, Yoğunlaştırılmış Uyarın Verme. Bunlara ek Toplu Fiziksel Tepki Yöntemi, Göreve Dayalı Yöntem, İletişimsel Yöntem öğrenmenin gerçekleşmesinde önemli yöntemlerdir. Anlatım yöntemiyle yapılandırılan ders ortamında temel seviyede dil öğrencilerinin sizi anlaması mümkün değildir. Ama sürekli aynı yöntem ve tekniğin de kullanılması öğrencide bir süre sonra etkisini yitirir. Öğretmen bu durumu da göz önüne almalıdır.

3.1.7. Etkinlikler

Haftalık ders saatinin belli bir bölümü etkinliklere ayrılmalıdır. Konuların pekiştirilmesi için önemli olan etkinlikler dersi eğlenceli hale getirir. Yaparak-yaşayarak öğrenen öğrenciler ise sınıfta öğrendiği bilgiyi günlük yaşamına taşıyabilir. Küçük yaş grubunda ikinci dil öğrenen öğrencileri en çok güdüleyen etkinliklerdir. Etkinlik ve materyal geliştirmenin önemine alanda çalışan araştırmacılar da sık sık dile getirmiştir. “Yabancı dil

olarak Türkçe öğretiminde oyun aktivitelerini daha çok kullanmak için materyal geliştirilmelidir. Oyunlar; YTÖ yapan ders kitaplarında yeterince yer verilmemektedir. Öğretmenin becerisine ve ilgisine bağlı olarak oyun etkinlikleri YTÖ’nde kullanılmaktadır. Her konu sonuna tasarlanması durumunda drama ve eğitsel oyunlar eklenebilir.” (Gürsoy ve Arslan, 2011: 184). İlk Okuma Yazma Hazırlık Eğitimi Planı ve Kılavuz Kitabı’nda kullanılması önerilen etkinlikler şunlardır: Bu nedir? (1), Bu Nedir? (2), Ayna (1), Ayna (2), Yankı (1), Yankı (2), Yankı (3), Şapka (1), Şapka (2), Top Oyunu, Bir Kelime Ekle, Ben Çizdim Sen Bul, Kaleden Prenses Kurtarma, İstop, Afiş/ Poster Oluşturma, Konuşma Koridoru, Sevdiğim Kişiler ve Eşyalar, Zaman Makinesi, Nesi Var? , Benim Çiftliğim, Aynı Kelimeleri Söylüyoruz, Beslenme Çantam, Halay Çekelim, Kelime Zinciri, Kim/ Ne Farklı? , Konuşan Papağan, Ne/ Nerede? , Nuh’un Gemisi, Sofra Kuralım, Parkta Ne Var? , Yankılanan Kelimeler, Yerimi Bul. Sayılan etkinlikler konuşma becerisine yöneliktir. Aynı zamanda kelime bilgisini artırıcı etkinlikler de konuşma becerisini destekler. Çünkü bir dilin konuşucusu olabilmek için temel kelimelerin bilinmesi gereklidir. Bu etkinlikler, hem konuşmaya güdülemesi hem de kelime öğretimi açısından dersin yapılandırılmasına yardımcı olacaktır. Etkinliklerin uygulanması sırasında sınıf yönetimi zorlaşır. Bu nedenle oyunun kuralları öğrencilere anlatılmalı, yarış yapmadan amacın eğlenme ve öğrenme olduğu vurgulanmalıdır. Etkinliklerle dersler işlendiğinden sonra derse katılım oranının arttığı, devamsızlık sorunu olan öğrencilerin okula geldikleri gün sayısının arttığı ve derste etkinliklerin yapılması karşılığında daha sakin oldukları tespit edilmiştir.

3.1.8. Fonetik Özellikler- Alfabe Sorunu

Konuşma yani sözlü etkileşim alanında hedef dilde telaffuz, vurgu ve tonlama becerilerinin kazandırılması ön plana çıkmaktadır. İlgili öğretim elemanı seslerin kelimedeki konumlarına göre telaffuzlarını örneklendirmeli, bu sırada ses organlarının nasıl bir şekil aldığı göstermelidir. Örneğin yabancılar açısından telaffuzu güç olan “o” ve “ü” gibi seslerde dudakların aldığı şekli kendisi üzerinden ya da çeşitli görsel kayıtlarla örneklendirmelidir. Bununla beraber konuşma, aynı zamanda bir metin üretme sürecidir. Konuşmada sözlü iletişimin pek çok farklı türü vardır. Bu bağlamda öğrencilere serbest konuşma ve soru cevap kadar telefon konuşması, sunum yapma, resmî-gayri resmî konuşmalar gibi farklı bağlam ve türlere yönelik çeşitli uygulamalar yaptırılmalıdır. İlâveten sözlü iletişim, sınıf ortamında eğitimi en çok zorlayan alandan birisidir. Çünkü bazı öğrenciler mizaçları gereği çekingen davranırken bazıları çok hevesli olabilir. Bu durumda eğitmen, farklı özellikteki öğrencilerin de ilgisini çekebilecek etkinlikler tasarlamalı, geri planda kalan öğrencileri özellikle eşli konuşmalara yönlendirmelidir (Çalışkan, 2016: 127-129 akt. Türkan, H. K., 2017: 155).

Öğrencilerin ana dili Arapça, hedef dili ise Türkçedir. İki dilde ortak olmayan özellikler dolayısıyla telaffuzda bazı sorunlar çıkmaktadır. /ö/, /ü/, /ı/ sesleri Türkçenin ilişkide olduğu dillerin çoğunda bulunmayan, tipik ünlülerdir. Ayrıca /p/ sesi Arap alfabesinde yoktur, /a/ sesini ayın ve elif harfleri karşılar. /k/ sesinin ince ve kalın olmak üzere iki kullanımı söz konusudur, ancak Türkçede tek sesle ifade edilir, art ya da ön ses olduğunu büyük ünlü uyumu belirler. Bu fonetik unsurlar, öğrencinin konuşmasını etkiler. Öğrencilerin en sık hata yaptığı kelimelerin içerisinde bu sesler barınır. “ kobek (köpek), batates (patates), bolis(polis), bark (park), karbuz (karpuz), omar(Ömer), okuz(öküz), uzum(üzüm), İstonbol(İstanbul), Haleb (Halep), komur (kömür) vb.” Çoğul eklerini getirirken –lar ekinin getirilmesi ve büyük ünlü uyumunun konuşmaya yansımadağı görülür. “ kalemler, silgilar, defterlar vb.” Noktalama işaretleri

yazmanın konusu olsa da, konuşurken uygun nefes boşluklarının olmadığını görürüz. En büyük zorluğu, hal ekleri ve iyelik eklerinin kullanımında yaşamaktadırlar. ‘Ben, sen, o, biz, siz, onlar’ kişi zamirlerine gelen ekleri çoğunlukla kullanmadıkları, kullandıkları durumlarda ise kelimenin kökünü daralttıkları gözlemlenmiştir. “ben- benim, sen- sinin vb.” Öğrencilerin bu gibi sesletim hataları temel düzeyde sık karşılaşılan sorunlardandır. Konuşma akıcılığını engeller. Ancak dilin dünyasına yeni giren öğrencilerin bu gibi hatalar yapmaları olağandır. Bu nedenle öğrencileri, konuşurken ‘yanlış’ ifadesi ile kesintiye uğratmamak gerekir. İletişimi devam ettirerek öğretmen doğrusunu söylemelidir. Çünkü öğrencinin Türkçeye iletişime geçme motivasyonunun sürekli ‘yanlış’ ifadesi ile kesintiye uğratılması, öğretim süreçlerinin sonraki aşamalarının sağlıklı bir şekilde gerçekleştirilmesine ket vuracaktır. (Yıldırım ve Tüfekçioğlu, 2016: 38) Bu seviyede ne kadar çok tekrar yapılırsa öğrenci için hedef dilin dünyasına giriş o kadar kolay olacaktır.

3.1.9. İletişim stratejileri

İletişim stratejileri, bir etkileşimde katılımcıların, yanlış anlaşılmalara, bir sözcüğün yabancı/ikinci dildeki karşılığını hatırlayamama, yabancı/ikinci dildeki kültüründe bir şeyin bağlama uygun olup olmadığını bilmeme gibi iletişimi bozacak etkenleri bertaraf etme ve iletişimi sürdürme yaptığı kimi dilsel hamlelerdir. İletişim stratejileri, yaklaşık olanı seçme, sözcük uydurma, doldu sözcüğü kullanma, dilsel olmayan ifadeler kullanma, kod kaydırımı, yardım isteme, kendini düzeltme ’dir. Suriyeli öğrencilerin en sık kullandıkları iletişim stratejileri, kod kaydırımı, sözcük uydurma ve yardım istemedir. Diğer stratejilere de zaman zaman başvurular. Bu Nedir? Etkinliklerinde gösterilen resmin Türkçe karşılığı hatırlanmazsa ‘bilmiyorum’ cevabı yerine Arapça karşılığını söyledikleri gözlemlenmiştir. Yardımcı fiillerle kuracakları cümlelerde genellikle yanlış yardımcı fiilin kullanıldığını görürüz. Kullandıkları isimle fiilin de uygun olmadığına kimi cümlelerde rastlarız. Örneğin, tokat vermek, makyaj koymak, su yemek vb. öğrencilerin hedef dilde konuşma teşebbüslerini aferin, çok güzel, iyi gidiyorsun gibi övgü sözleriyle desteklediğimizde katılım oranlarının arttığı gözlemlenmiştir. Temel düzeyde hataların olabilir olduğunu öğretmen unutmamalı, sınıfta öğrencileri konuşturacak materyalleri sınıfa taşımalıdır. Kimi zaman bir market broşürü, bir sinema bileti, bir zil sesi sınıfta konuşma ortamı oluşturacak materyallerdir. Seçilen materyal seviyeye uygun olmalı ve basit cümlelerden oluşmalıdır.

4. Sonuç ve Öneriler

4.1. SONUÇ

Suriyeli öğrencilerin konuşma becerilerini etkileyen unsurlar açıklanmış, gözlem sonuçları sıralanmıştır. Konuşma becerisini diğer becerilerden ayırmadan, doğal ortamda günlük hayatı devam ettirebilmek için konuşma becerisinin çok önemli olduğu vurgulanmıştır. Öğretmenin tüm gayretlerine rağmen sonuç alınamayan öğrenciler olabilir. Her öğrencinin bireysel farklılıkları ve öğrenme hızları göz önünde bulundurulmalı, geçen zamana rağmen bir gelişme olmuyorsa rehber öğretmenden yardım alınmalıdır. Her öğrenciye ulaşabilmek amaç olmalıdır. Farklı bir ülkede yaşadıkları için alışma sorunu yaşayan öğrenciler muhakkak vardır. Öğrenme ihtiyacı hissetmeyebilirler. Bu nedenle her şeyden evvel sabırlı olunmalıdır. Her öğrencinin öğrenmeye hazır hale geleceği bir zaman vardır. Öğrencilere uzanan el sıcak bir el olmalıdır. Psikolojik sorunların çözülmesiyle öğrenme hızı ve kalitesi artacaktır.

4.2. ÖNERİLER

- İlk derste sınıf düzeyleri aynı olmasına rağmen öğrencilerin yaş aralıklarının değişkenliğini öğretmen göz önünde bulundurmalı ve öğrencileri düzeylere ayırmalıdır.
- Türkçeye, din yoluyla Arapça, edebiyat yoluyla Farsça kelimeler girmiştir. Suriyeli öğrencilere Türkçe öğretirken bu ortak kültür öğelerinden yararlanmamız süreci kolaylaştıracaktır.
- Öğrencilerin yaşı küçükte olsa karma sınıflarda erkek ve kız öğrencilerin birbirlerine karşı tutumları göz önünde bulundurulmalıdır.
- Okulların fiziksel yapısı engelleyici unsurlar arasında olabilir. Öğretmenler, fiziksel yapıyı olabilecek en uygun hale getirmeye çalışmalıdır.
- Sınıf kuralları dersin başında öğrencilere anlatılmaya çalışılmalıdır. Öğrenciler okumayı öğrenene dek öğretmen bu kuralları basit cümleler kurarak ses kaydına alabilir ve öğrencilere dinletebilir.
- Psikolojik durumları ve yaşama koşulları dikkate alınarak etkinlikler ve yönergeler oluşturulmalıdır.
- Öğretmenler kaynak kitaplara ulaşabilme ve uygulayabilme yeterliliğine sahip olmalı ve uygun kaynakları hedef kitlenin seviyesine göre kullanmalı, birden fazla kaynaktan yararlanmalıdır.
- Dinleme becerisinin gelişimi, konuşma becerisinin gelişimine olan yardımı yadsınamaz. Bu nedenle kitaplardaki dinleme metinleri sınıf ortamında kullanılmalıdır.
- Konuşma esnasında dil bilgisi yanlışlarına odaklanılmamalı, öğrencilerin konuşmaları ‘yanlış’ ifadeleri ile kesintiye uğratılmamalıdır.
- Öğretmen tarafından geliştirilen öğretim stratejileri doğal dil edinim süreçleri ile uyumlu olmalıdır. Bu bağlamda, öğretmenin temel referansları dil evrensellikleri, sınıf içi temel iletişim kalıpları ve hayata tutunmak için temel kelime hazinesidir.
- Etkinlikler, hem konuşmaya güdülemesi hem de kelime öğretimi açısından dersin yapılandırılmasına yardımcı olacaktır. Etkinliklerin uygulanması sırasında sınıf yönetimi zorlaşır. Bu nedenle oyunun kuralları öğrencilere anlatılmalı, yarış yapmadan amacın eğlenme ve öğrenme olduğu vurgulanmalıdır.
- Diller arasındaki fonetik unsurlar ve farklılıklar, öğrencinin konuşmasını etkiler. Öğrencilerin bu gibi sesletim hataları temel düzeyde sık karşılaşılan sorunlardandır.
- Temel seviyede ne kadar çok tekrar yapılırsa öğrenci için hedef dilin dünyasına giriş o kadar kolay olacaktır. Öğrencilerin tekrar yapabilmeleri için uygun olanaklar sağlanmalıdır.
- Suriyeli öğrencilerin en sık kullandıkları iletişim stratejileri, kod kaydırımı, sözcük uydurma ve yardım istemedir. Öğrencilerin hedef dilde konuşma teşebbüslerini aferin, çok güzel, iyi gidiyorsun gibi övgü sözleriyle desteklediğimizde katılım oranlarının arttığı gözlenir. Temel düzeyde hataların olabilir olduğunu öğretmen unutmamalı, sınıfta öğrencileri konuşturacak materyalleri sınıfa taşımalıdır.
- Yabancılara Türkçe Öğretimi alanında çalışan araştırmacılardan Bölükbaş şu öneride bulunur: Anadil ve hedef dilin karşılaştırılması ile öğrencilerin hedef dili öğrenmeleri sırasında karşılaşılabilecekleri güçlükler önceden kestirilebilir. Öğrencilerin karşılaşıacağı güçlükleri önceden bilmek yanlış yapılmasını önleyebilir.” (Bölükbaş, 2011: 1358). Buna göre, her öğreticinin sınıfını iyi tanıması ve öngörülerini işe koşması beklenir. Sınıfların tanınması ve ilgili davranış bu bakımdan son derece önemlidir.

KAYNAKLAR

- Bayraktar, H., vd. (2012) “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi” (1. Baskı) Ankara: Pegem
- Bölükbaş, F., Özenç, F., Yılmaz, M. E. (2008). “ Yabancılar İçin Türkçe Alıştırma Kitabı- 1”, İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi
- Bölükbaş, F. (2011). “ Arap Öğrencilerin Türkçe Yazılı Anlatım Becerilerinin Değerlendirilmesi”, Turkish Studies Dergisi, s. 1357-1367
- Bütün, S. (2016). “ Yeni Dünyam Türkçe 1”, İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi Yayınları
- Çocuklar İçin Türkçe (ÇİT), Yunus Emre Enstitüsü, 2017
- Demirel, M. V. (2011). “Türkçe Üçüncü Sınıf Öğrencilerinin Yabancılara Türkçe Öğretimi Dersine İlişkin Görüşleri” Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, s. 128-139
- Göçer, A., Moğul, S. (2011) “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi İle İlgili Çalışmalara Genel Bakış” Turkish Studies Dergisi, s. 797-810
- Güneş, F. (2014) “ Türkçe Öğretimi: Yaklaşımlar ve Modeller” (2. Baskı) Ankara: Pegem
- Gürsoy, A. ve Arslan, M. (2011) “Eğitsel Oyunlar ve Etkinliklerle Yabancılara Türkçe Öğretim Yöntemi”, 1st International Conference on Foreign Language Teaching and Applied Linguistics, s. 177-185
- Güzel, A. “İlk Okuma Yazma Hazırlık Eğitimi Planı ve Kılavuz Kitabı”, MEB İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı ve Çalışma Kitabı (A1-A2), 2015
- Kavcar, C., Oğuzkan, F., Hasırcı, S. (2016). “Türkçe Öğretimi” (9. Baskı) Ankara: Anı Yayıncılık
- Kılınç, A. vd. (2013) “Konuşma Eğitimi” (2. Baskı) Ankara: Pegem
- Melanlıoğlu, D., Demir, T. (2013) “Türkçe Öğrenen Yabancılar İçin Konuşma Kaygısı Ölçeğinin Türkçe Formunun Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması” The Journal of Academic Social Science Studies, s. 389-404
- Resimlerle Kelime Öğretimi (A1), Yunus Emre Enstitüsü, 2016
- Şarkılarla Türkçe Öğreniyorum, Yunus Emre Enstitüsü
- Tabak, G. (2013). “ Yabancılara Türkçe Öğretiminde Benzetim (Simülasyon) Tekniğinin Kullanımı”, Erciyes Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi
- Türkan, H. K. (2017). “Türkçe Öğretiminin Tarihsel Süreci ve Yabancı Uyruklu Öğrencilere Türkçe Öğretimine Dair Bazı Öneriler”, The Journal of Academic Social Science Studies, s. 147-158
- Türkçe Öğreniyorum (1-2), Yunus Emre Enstitüsü, 2015
- Yedi İklim Türkçe, Türkçe Öğretim Seti (A1-A2), Yunus Emre Enstitüsü, 2015
- Yedi İklim Video Etkinlik Kitabı (A1-A2), Yunus Emre Enstitüsü, 2015
- Yıldırım, F., Tüfekçioğlu, B. (2016). “ Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi” (1. Baskı), Ankara: Pegem
- Yıldız, C. vd. (2006) “ Türkçe Öğretimi” (1. Baskı) Ankara: Pegem